

Fazy rozwojowe rzepaku – skala BBCH

W wielu krajach wykorzystuje się skalę BBCH do identyfikacji faz fitofenologicznych roślin uprawnych. Została ona opracowana dla wielu gatunków roślin jedno- i dwuliściennych.

Skala opiera się na systemie kodu dziesiętnego, który dzieli się na zasadnicze i drugorzędne fazy rozwoju. Pierwsza cyfra kodu od 0 do 9 określa makrostadium fenologiczne rośliny, a druga jej mikrostadium (również od 0 do 9). Skala precyzuje stopień rozwoju danego makrostadium. Brak ciągłości cyfrowej w oznaczeniach poszczególnych faz rozwojowych wynika stąd, że kod BBCH jest uniwersalny dla wszystkich roślin, a wiele z nich, zwłaszcza jednoliściennych, przechodzą fazy rozwojowe niewystępujące u gatunków dwuliściennych. W przypadku rzepaku BBCH pomija czwartą fazę rozwojową, analogicznie nie uwzględniono jej także w zaproponowanym schemacie. Rozwój rzepaku jarego (*Brassica napus oleifera* f. *Annua*) przebiega według podobnego wzorca, lecz nie ma w nim okresu zimowego spoczynku roślin (faza 20). Znajomość klucza ułatwia przeprowadzanie zabiegów ochrony rzepaku przed chwastami, chorobami oraz szkodnikami.

BBCH 0 – Kielkowanie i wschody

00 nasiona suche

01 pęcznienie nasion

02 przemiany substancji zapasowych w nasieniu

03 ukazanie się korzonka zarodkowego

04 formowanie przez zarodek łodyżki podliścieniowej (hypokotylu)

05 łodyżka podliścieniowa pojawia się nad powierzchnią gleby w postaci zagiętego kolanka

06 prostowanie kolanka nad ziemią i rozwój liścieni (początek wschodów)

07–09 wzrost liścieni

BBCH 1 – Formowanie i rozwój rozety liściowej

10 liścienie całkowicie rozwinięte, między nimi pojawia się ogonek pierwszego liścia

11 faza 2. liścia

12 faza 3 liści

13 faza 4 liści

14–18 faza kolejnych liści

19 ponad 9 liści w rozecie

BBCH 2 – Okres zimowego spoczynku roślin

20 zakończenie wzrostu roślin i tworzenia nowych liści

21 przedzimie

23 pełnia zimy

Fazy rozwojowe rzepaku – skala BBCH

26 po zimie

27 zaranie wiosny

29 przedwiośnie

BBCH 3 – Formowanie i wzrost pędu

30 ruszenie wegetacji wiosennej

31 odtwarzanie przemarzniętej rozety

32 początek wydłużania pędu głównego

33 widoczne 1. międzywęźle

34 widoczne 2. międzywęźle

35 widoczne 3. międzywęźle

36–38 widoczne kolejne międzywęźla

39 widoczne 7 i więcej międzywęźli

BBCH 5 – Pąkowanie

50 pąki kwiatowe zamknięte w liściach

51 zielony pąk (pąki kwiatowe widoczne z góry)

52 pąki kwiatowe wydostają się z najmłodszych liści

53 pąki kwiatowe rozwinięte nad najmłodszymi liśćmi

54 pąki kwiatowe na pędzie głównym całkowicie wyodrębnione

z okrywy liściowej

55–58 pąki kwiatowe na kolejnych rozgałęzieniach bocznych całkowicie wyodrębnione z okrywy liściowej

59 żółty pąk (widoczne pierwsze płatki w pąkach pędu głównego)

BBCH 6 – Kwitnienie

60 otwarte pierwsze kwiaty

61 początek kwitnienia (otwartych 10% kwiatów w kwiatostanie
głównym)

62 otwartych 20% kwiatów w kwiatostanie głównym

63 otwartych 30% kwiatów w kwiatostanie głównym

64 otwartych 40% kwiatów w kwiatostanie głównym

Fazy rozwojowe rzepaku – skala BBCH

65 pełnia kwitnienia: otwartych 50% kwiatów w kwiatostanie

głównym, starsze płatki opadają

66–67 końcowa faza kwitnienia

68 przekwitanie (większość płatków kwiatowych opadła)

69 pojedyncze rośliny kończą kwitnienie – dokwitanie

BBCH 7 – Formowanie i rozwój łuszczyń

70 pierwsze łuszczyń osiąga typową wielkość

71 około 10% łuszczyń osiągnęło typową wielkość

72 około 20% łuszczyń osiągnęło typową wielkość

73 około 30% łuszczyń osiągnęło typową wielkość

74 około 40% łuszczyń osiągnęło typową wielkość

75 około 50% łuszczyń osiągnęło typową wielkość

76 około 60% łuszczyń osiągnęło typową wielkość

77 około 70% łuszczyń osiągnęło typową wielkość

78 około 80% łuszczyń osiągnęło typową wielkość

79 prawie wszystkie łuszczyń osiągnęły typową

wielkość

BBCH 8 – Wzrost i dojrzewanie nasion

80 początek dojrzewania

81 około 10% łuszczyń zawiera nasiona brązowe

82 około 20% łuszczyń zawiera nasiona brązowe

83 około 30% łuszczyń zawiera nasiona brązowe

84 około 40% łuszczyń zawiera nasiona brązowe

85 około 50% łuszczyń zawiera nasiona brązowe

86 około 60% łuszczyń zawiera nasiona brązowe

87 około 70% łuszczyń zawiera nasiona brązowe

88 około 90% łuszczyń zawiera nasiona brązowe

89 dojrzałość pełna (nasiona we wszystkich prawie

łuszczyńach brązowoczarne i twarde)

Fazy rozwojowe rzepaku – skala BBCH

BBCH 9 – Zamieranie roślin

90–97 rośliny stopniowo zamierają i zasychają

98 obumarte rośliny czernieją

99 okres spoczynku zebranych nasion

